ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **B. Z.,** zastoupena Mgr. Bc. Adamem Ptašnikem, Ph.D., advokátem se sídlem Nádražní 308/3, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 6. 2013, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 22. 4. 2015, č. j. 52 Ad 15/2013 - 254,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Rozhodnutí krajského soudu

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 28. 6. 2013, č. j. X, byly zamítnuty námitky a potvrzeno prvostupňové správní rozhodnutí ze dne 3. 4. 2013, č. j. X, jímž byla výměra invalidního důchodu žalobkyně pro invaliditu III. stupnězvýšena o 0,9 %, tj. o 80 Kč na 8874 Kč měsíčně, a základní výměra invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně zvýšena o 60 Kč na 2330 Kč měsíčně. Celkem tedy žalobkyni měl náležet od lednové splátky 2013 invalidní důchod pro invaliditu III. stupně ve výši 11 204 Kč měsíčně. V žalobě žalobkyně stejně jako v námitkách proti rozhodnutí žalované především namítla, že důchod nelze valorizovat od splátky důchodů, neboť termín výplaty splátky důchodů je pro různé důchodce různý, čímž mezi nimi vzniká diskriminační nerovnost. Pro žalobkyni, se stanoveným výplatním termínem důchodu k 24. dni v měsíci, tato konstrukce zvýšení důchodů představuje znevýhodnění oproti osobám pobírajícím důchod ve výplatním termínu již ke 2. dni v měsíci, resp. k dřívějšímu termínu než žalobkyně. To pro

žalobkyni představuje o více než 93 Kč méně důchodu na měsíc leden 2013 oproti důchodcům, kteří mají stejnou výměru důchodu s výplatním termínem již ke 2. dni v měsíci.

[2] Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku předně reagoval na rozsáhlá a opakovaná podání, kterými žalobkyně doplňovala svoji žalobu rozváděním různých ilustrativních příkladů. Poukázal na zákonné nároky na vymezení žalobních námitek a žalobních bodů a zmínil příslušnou judikaturu, podle které povinnost vypořádat žalobní námitky neznamená, že je soud povinen reagovat na každou dílčí argumentaci obsaženou v žalobě, pokud postihne zásadní právní problémy a je z odůvodnění patrné, jak a proč rozhodl a na základě kterých právních předpisů. Ve svých závěrech vyšel krajský soud ze skutečnosti, že stejnými právními otázkami se zabýval již v rozsudku ze dne 9. 1. 2013, č. j. 52 Ad 7/2012 - 82, a to rovněž ve věci žalobkyně. Kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 15/2013 - 71, následnou ústavní stížnost žalobkyně odmítl Ústavní soud usnesením ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14. Žalobkyně též podala k Ústavnímu soudu návrh na zrušení § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění a §4 odst. 1 vyhlášky č. 286/2011 Sb., ve kterém se domáhala zrušení právní úpravy způsobu zvyšování důchodů (důchody se zvyšují od splátky důchodů splatné v lednu). V dané věci proto jsou podstatné rovněž závěry krajského soudu ve věci sp. zn. 52 Ad 7/2012 a dále i názor Ústavního soudu v usnesení ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. IV. ÚS 1079/12, a v usnesení ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/14. Krajský soud potvrdil s ohledem na uvedenou soudní judikaturu, ze které rozsáhle citoval podstatné pasáže, závěry žalované, že pokud by zákonodárce měl v úmyslu stanovit jednotný výplatní den důchodů, jistě by jej zakotvil v ust. § 116 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Z tohoto ustanovení vyplývá, že úmyslem zákonodárce bylo svěřit do kompetence plátce dávky, tj. v daném případě žalované, stanovení více výplatních dnů a zařazení poživatelů důchodů do těchto dnů. Stanovením více výplatních dnů se realizuje potřeba rovnoměrného čerpání rozpočtových prostředků a jsou také zohledněny kapacitní možnosti instituce spravující dávky důchodového pojištění, která vyplácí více než 3,5 milionu důchodů.

[3] K procesním návrhům žalobkyně krajský soud uvedl, že pro posouzení ústavnosti české právní úpravy nemůže být podstatná právní úprava platná ve Slovenské republice, neboť to by pak bylo třeba srovnávat právní úpravy dané problematiky i v jiných zemích, což není pro danou věc právně relevantní. Proto neprovedl krajský soud ani žalobkyní navržené dokazování znaleckým posudkem č. 138/2014, který žalobkyně soudu předložila. Tento posudek byl vypracován soudním znalcem z oboru ekonomiky, peněžnictví a strojírenství Ing. Jiřím Vlkem (na zpracování posudku se podílel i zástupce žalobkyně jako „konzultant z oboru matematika“), přičemž tento posudek neřeší a ani řešit nemůže právní otázky dané problematiky, ale jen *„upozorňuje na některé odborné pojmy z ekonomických zákonů a v této oblasti přijatých směrnic a nařízení Evropské unie“*, jak je ostatně i v tomto posudku uvedeno. Posudek navíc nemá všechny náležitosti stanovené v § 127a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; proto i kdyby soud považoval za nutné provést jím důkaz, nemohl by být jím proveden důkaz jako znaleckým posudkem, ale jen jako listinný důkaz. Navíc příloha tohoto posudku nemůže být považována za jeho součást, neboť ji nezpracoval znalec. I kdyby ji zpracoval znalec, jedná se v dané věci o otázku právní, nikoliv o záležitost matematickou. Krajský soud proto navržené důkazy neprovedl a co do důvodnosti žaloby se ztotožnil se závěry Ústavního osudu a Nejvyššího správního soudu v citovaných případech.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalované

pokračování

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě výslovně podřadila své námitky zákonným kasačním důvodům upraveným v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Po rekapitulaci průběhu jednání před krajským soudem, které stěžovatelka sama označila za *„plané polemiky“*, poukázala na některá konkrétní pochybení krajského soudu.

[5] Prvně stěžovatelka namítá, že žaloba měla tři části a krajský soud se věnoval pouze jedné z nich. K první části, pro kterou byl zásadní argument závěry Ústavního soudu České a Slovenské Federativní Republiky v nálezu Pl. ÚS 22/92, stěžovatelka uvádí, že se jí krajský soud *„doopravdy zabývat nemusel“*. Mohl ale podle stěžovatelky v dalším hodnocení zohlednit to, že český Ústavní soud dílčí argumentaci stěžovatelky posléze přisvědčil v nálezech Pl. US 31/13, I. US 2340/13 a Pl. US 51/13. Krajský soud se vůbec nevypořádal s námitkami „dočasného“ snížení valorizací důchodů a otázkami, které stěžovatelka v kasační stížnosti reprodukuje a které mají podle ní směřovat nikoliv k posouzení, *„zda se důchody valorizují hodně nebo málo“*. Cílem stěžovatelky je dozvědět se, *„jestli to, že zde od 01/2013 prokazatelně důchodci „nadpřispívají“ do státního rozpočtu povětšinou více (a jistě déle) než ostatní, je ve shodě s ústavními principy, či nikoli. KS tedy zde měl k dispozici judikaturu US, že sociálně slabší nemají státnímu rozpočtu pomáhat více než ostatní, ale nejen že zde pak, (jak i sám při jednání tvrdil, že v těchto případech obecný soud věc k posouzení ústavní konformnosti věc US předkládá), věc ÚS k posouzení nepředložil, ale touto částí žaloby se vůbec nezabýval.“*

[6] Zásadní námitky stěžovatelky pak směřují k výkladu ustanovení § 67 odst. 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Podle stěžovatelky je jediný ústavně konformní výklad okamžiku, od kdy jsou valorizovány důchody, od 1. ledna, to znamená od data společného všem důchodcům. Jiný výklad je podle stěžovatelky diskriminační. K tomu se stěžovatelka táže, kdy a v jaké splátce obdrží důchodce s výplatním termínem 24. každého měsíce valorizaci za dny 1. - 23. ledna 2015. Poukazuje na skutečnost, že úpravu výplaty na tzv. klouzavý měsíc zavedly v Evropě pouze Česká republika a Slovensko, přičemž Slovensko již neodůvodněné rozdíly ve výplatě důchodů odstranilo a všichni důchodci zde dostávají valorizaci za všech 31 lednových dnů. Je-li tento postup souladný s Listinou, pak nelze totéž tvrdit i o odlišné české úpravě. Závěr, že důchodci s pozdějším výplatním termínem neutrpí podstatnou újmu, označuje stěžovatelka za zoufalý pokus o obhájení neobhajitelného, protože celková částka valorizace za období 12/1989 - 12/2014 není částkou nepodstatnou.

[7] K závěrům napadeného rozsudku stěžovatelka uvádí, že jde o kompilát různých citací bez věcně podložené argumentace. Rozsudek je jen minimálně členěn do odstavců, což přispívá k jeho nepřehlednosti a nesrozumitelnosti. Přestože soudní spis obsahuje více než 300 stran argumentů a důkazů, které stěžovatelka shromažďovala od doby, kdy brojila proti valorizaci důchodu v roce 2013, krajský soud zná jistě i spisy obsáhlejší, se kterými se musí vyrovnat. Podle stěžovatelky nejsou její argumenty nepodloženými hypotézami, jak je nazývá krajský soud, ale prokázanými tvrzeními. S jednotlivými dílčími závěry krajského soudu co do vymezení žalobních bodů a formulace žalobních námitek stěžovatelka polemizuje. Krajský soud podle ní nechápe rozdíl mezi nenamítaným „obdrží později“ a namítaným „neobdrží nikdy“. Stížnosti ve věcech sp. zn. IV. ÚS 447/12 a IV. ÚS 1079/12 byly Ústavním soudem usnesením odmítnuty pro předčasnost, a tedy nemá smyslu se jimi zabývat. Stěžovatelka je nadále přesvědčena, že věc významně převyšuje její vlastní zájmy, přičemž závěry Ústavního soudu již nemohla rozporovat. Pokud ale krajský soud závěry Ústavního soudu přejímá a používá jako stěžejní argument pro zamítnutí správní žaloby, pak s tímto postupem stěžovatelka nesouhlasí. Podle ní by k nápravě stávajícího stavu nebylo potřeba 1,5 roku jako u „malé důchodové reformy“, ale plně postačí roku půl jako v případě „platů soudců“. Stěžovatelka zde nebojuje za „zhroucení systému valorizací“, ale za jeho ústavní konformnost.

[8] Co se týče argumentace krajského soudu závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 15/2013 - 71, stěžovatelka uvádí, že se s odstupem těmto závěrům nediví. Upozorňuje, že Nejvyšší správní soud neměl k dispozici znalecký posudek, který rozdíly mezi důchodci nezvratně prokazuje, že stěžovatelka si až letos doupřesnila, že zde nejde jen o rozdíl mezi řešením slovenským a českým, ale že je zde i zásadní rozdíl uvnitř České republiky mezi důchodci, kterým vyplácí důchod žalovaná, a mezi těmi, kterým vyplácí důchod příslušná ministerstva, že stěžovatelka v tehdejší kasační stížnosti dostatečně nezdůraznila, že rovnost občanů může garantovat pouze jedna z odlišných národních úprav, že stěžovatelka nepoložila soudu tu správnou otázku *„Kdy bere důchodce s výplatním termínem 20. den v měsíci valorizaci „2015“ na den 10. ledna 2015?“*. Podle stěžovatelky musí Nejvyšší správní soud nařídit jednání, provést dokazování a pokusit se po dobu rozhodování zapomenout, že zde nějaké řešení věci již spoustu let existuje, a nad popsanými problémy se znovu zamyslet. Pouze v průběhu diskuse - dialogu odborníků je možno se přesvědčit, že ač se to zdá nemožné, má stěžovatelka skutečně pravdu. Zdůvodnění, proč krajský soud neprovedl navržené důkazy, považuje stěžovatelka za chatrné. V předloženém posudku sice absentuje znalecká klauzule, ale tu bylo možné doplnit, navíc se soud posudkem nezabýval ani jako listinným důkazem. Krajský soud si vedle toho plete stěžovatelku a jejího zmocněnce, konzultanta posudku. Za zásadní pochybení krajského soudu označuje stěžovatelka domněnku, že otázka rovnosti občanů garantované Listinou je otázkou čistě právní. Znalecký posudek prokazuje a přesně vyčísluje existující rozdíl mezi jednotlivými skupinami příjemců důchodu.

[9] Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. Vedle toho navrhuje, aby Nejvyšší správní soud předložil věc Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení příslušných ustanovení zákona a aby předseda senátu usnesením řízení o kasační stížnosti přerušil.

[10] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze uvedla, že je povinna dodržovat právní předpisy a nepřísluší jí je měnit nebo jejich výklad přizpůsobovat dané situaci. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[12] Ze správního spisu vyplynulo, že podle vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 324/2012 byl invalidní důchod žalobkyně zvýšen o 0,9 %, a to od lednové splátky 2013.

[13] V posuzované věci je základní výtkou stěžovatelky, že se zákonodárce dopustil nedůvodné diskriminace vůči ní, jakož i velké části důchodců, když valorizaci důchodu (časový okamžik, od kdy je valorizováno) navázal na splatnost důchodu (výplatní termín), ke které dochází v různý časový okamžik. V důsledku této diskriminace mělo být stěžovatelce (s výplatním termínem 24. každého měsíce) upřeno právo na zvýšení důchodu ve stejné výši jako u důchodce majícího výplatní termín důchodu již ke 2. dni každého měsíce, aniž by tato skutečnost měla jakýkoliv ústavně relevantní důvod a nebyla libovůlí rozhodujícího orgánu.

[14] Přestože stěžovatelka svoji argumentaci výrazně doplnila co do četnosti, její argumenty jsou *de facto* totožné jako v obdobných věcech, ve kterých v minulosti rozhodoval Nejvyšší

pokračování

správní soud i Ústavní soud. Rozhodná právní otázka zůstává stejná a v tomto směru jsou příhodné poukazy krajského soudu na judikaturu, která blíže vykládá obsah povinnosti soudu vypořádat se s dílčími žalobními námitkami. Zejména lze zopakovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, *„není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby."* Těmto požadavkům krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku vyhověl. Povinnost posoudit všechny žalobní námitky totiž neznamená, že krajský soud je povinen reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jeho úkolem bylo vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace, což se stalo. Žalobní námitky, i argumentace uvedená v četných doplněních žaloby, totiž představují variaci téhož - příkladů, které mají přesvědčit o diskriminačním postupu při valorizaci důchodů. Bylo by nejen nadbytečné, ale i v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení, aby se krajský soud věnoval každému konkrétnímu příkladu nebo zodpovídal každou otázku, kterou stěžovatelka položila. Účelem soudního řízení je totiž především ochrana subjektivních veřejných práv a bylo na stěžovatelce, aby dotčení svých práv tvrdila a také prokázala.

[15] To, že institut klouzavého měsíce zavedl v systému výplaty důchodů pouze omezený počet států nebo že Slovensko přijalo úpravu rozdílnou od úpravy české, nemůže být samo o sobě důvodem nezákonnosti rozhodnutí žalované. Ani z toho nelze dovozovat protiústavnost české úpravy. Stěžovatelka především chybně považuje princip rovnosti za absolutní abstraktní kategorii, a nikoliv za kategorii relativní. Zásadě rovnosti v právech je třeba rozumět tak, že právní rozlišování v přístupu k určitým právům mezi právními subjekty nesmí být projevem libovůle, neplyne z ní však, že by každému muselo být přiznáno jakékoli právo. Obsah principu rovnosti je tím posunut do oblasti ústavněprávní akceptovatelnosti hledisek odlišování subjektů a práv.

[16] Soudní judikatura, která se zabývala otázkami termínů valorizace důchodů, označila výplatní systém za nerovný. Není totiž pochyb o tom, že valorizace skutečně probíhá ve vztahu k jednotlivým skupinám příjemců důchodu odlišně a důchod je valorizován k odlišnému dni podle dne lednové splátky příslušného roku. Takovou odlišnost ovšem neshledaly soudy natolik podstatnou, aby významným způsobem zasahovala do práv příjemců důchodu. Již v rozsudku ze dne 19. 2. 2010, č. j. 3 Ads 94/2009 - 85, k tomu Nejvyšší správní soud uvedl, že *„je sice nutno stěžovateli přisvědčit v tom, že jeho důchod je valorizován opožděně, avšak na druhé straně je nutno dodat, že stěžovatel není krácen na vyplacené výši důchodové dávky trvale, nýbrž jen krátkodobě v rozmezí kalendářního roku, než je mu zúčtována finální výše důchodu. V kontextu vyložené právní úpravy valorizací se tedy jedná spíše o technický problém, který sice dočasně ovlivňuje výši vypláceného důchodu, ale ve svém důsledku nezasahuje do finální výše vyplaceného důchodu a tím ani do stěžovatelova práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří (čl. 30 odst. 1 Listiny)."* Na základě stejných východisek posoudil zdejší soud i předchozí kasační stížnost stěžovatelky a v rozsudku ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 15/2013 - 71, uvedl: *„Pokud se tedy valorizuje od splátky důchodu splatné v lednu (v daném případě 24. 1.), obdrží stěžovatelka za „klouzavý rok" celkem 12 valorizovaných důchodových dávek. Její situace bude tedy obdobná s poživatelem důchodu, jehož „klouzavý rok" počíná běžet dnem 2. 1. a končí dnem 1. 1., neboť i ten obdrží 12 valorizovaných dávek. Jediným rozdílem je, že v druhém případě bude mít důchodce valorizovaný důchod o 22 dní dříve k dispozici. V obou případech však budou důchodci pobírat valorizovaný důchod stejně dlouhou dobu, a není proto možné, aby jim byla za onen „klouzavý rok" vyplacena rozdílná částka. Ve zkratce to tedy znamená, že různí poživatelé důchodu mají různý „klouzavý rok", jehož prvním dnem je výplatní termín důchodu. Podstatné však je, že pro každého důchodce je „klouzavý rok" stejně dlouhý a obsahuje stejný počet měsíců, v nichž jsou dávky valorizovány. (…) V kontextu výše uvedené argumentace lze poznamenat, že jediným*

rozdílem mezi důchodci s různým termínem výplaty je skutečnost, že někteří dosáhnou na valorizované částky dříve, než jiní – budou tak mít valorizovanou důchodovou dávku k dispozici dříve (nikoli déle). V takovém případě však nemůže dojít k situaci, kdy by důchodci s pozdějším výplatním termínem na některé částky vůbec nedosáhli. Uplatněné námitky tak obstát nemohou." Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že k nerovnosti mezi důchodci s různým termínem výplaty důchodu (různým termínem faktického promítnutí valorizace) ve skutečnosti nemůže dojít. Ústavní principy rovnosti a zákazu diskriminace v takovém případě nejsou zákonnou úpravou dle § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. nijak dotčeny nebo zpochybněny.

[17] Skutečnost, že jsou některé valorizované důchody *dříve k dispozici*, se fakticky projeví, a to v zásadě tak, jak ve svých četných příkladech uvádí stěžovatelka, avšak způsobem a dopadem, které jsou ústavně akceptovatelné. Je nepochybné, že pokud měna podléhá změnám své hodnoty, je časová hodnota určité konkrétní částky v různých dnech různá (lze si za ni v různé dny koupit různé množství statků). Za obvyklých podmínek současné České republiky, tedy za cenové inflace v řádech málo jednotek procentních bodů ročně, však je vliv změny hodnoty peněz v časovém horizontu max. necelého jednoho měsíce mezi nejčasnějším a nejpozdějším termínem výplaty důchodu na skutečný disponibilní příjem příjemce důchodu zcela marginální. Podobně tomu je v případě přerušení či zastavení vyplácení dávek (například v důsledku smrti příjemce). Zatímco některým příjemcům doběhne ke dni, kdy zanikne nárok na vyplacení důchodu, celý klouzavý rok nebo určitý počet splátek v rámci klouzavého roku, u později valorizovaných důchodů zde bude rozdíl právě o tolik dní, o kolik je posunuta valorizace, tedy opět rozdíl vzhledem k celkovým vypláceným částkám zcela marginální.

[18] Popsané disproporce v postavení příjemců důchodu nelze považovat za natolik zásadní, aby zpochybnily rozhodnutí o valorizaci důchodů, protože jsou vyváženy praktickou potřebou plynulého zajištění sociální podpory. Jinak řečeno, marginální částka, kterou stěžovatelka „obětuje" ve prospěch toho, že správa sociálního zabezpečení ušetří rozložením výplat důchodů v čase finanční prostředky na pracovní síly a jejich materiální vybavení, které by jinak zřejmě musela vynaložit, pokud by chtěla zajistit výplatu všem důchodcům ve stejný den, je ve svém absolutním rozsahu i ve vztahu k celkovým příjmům stěžovatelky z daného důchodu zcela marginální a je přiměřená výhodě (úspoře), kterou takto získá celá společnost, jíž je i stěžovatelka součástí. Není proto důvodu tuto újmu stěžovatelce kompenzovat (srov. k tomu podobnou argumentační logiku obsaženou v bodech 48 až 50 usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 – 120, č. 1910/2009 Sb. NSS) či měnit právní úpravu. Je-li zajištěno, že konkrétní den výplaty důchodu je příslušným orgánem stanoven za vyloučení kritérií diskriminační či jinak nelegitimní povahy a jedná-li se o rozdíl v datech výplaty nejvýše v řádu několika málo týdnů, lze rozhodnou právní úpravu za současných ekonomických podmínek České republiky považovat za ústavně konformní. Jinak by tomu však bylo, pokud by měna, v níž jsou důchody vypláceny, podléhala takové cenové inflaci, že by faktická ztráta způsobná změnou hodnoty peněz v čase byla i v rámci výše uvedeného časového horizontu několika málo týdnů citelná.

[19] Ačkoliv lze stěžovatelce přisvědčit, že slovenskou úpravu výplaty důchodů je možné považovat za lépe odpovídající ideálu rovnosti a její řešení uvedené disproporce za podnětné, neznamená to samo o sobě, že by se jednalo o úpravu jedinou možnou, jak dovozuje stěžovatelka. Podle vyjádření žalované, které stěžovatelka nerozporuje, nesouvisí výplatní termín důchodu s datem narození pojištěnce ani s datem, od kdy je mu důchod přiznán. Je vybrán svým způsobem náhodně, aby výplaty důchodů co do jejich počtu v jeden den byly rovnoměrně rozděleny na možné výplatní termíny. Pokud stěžovatelka žádá o právní posouzení skutečnosti, že *„důchodci „nadpřispívají" do státního rozpočtu povětšinou více (a jistě déle) než ostatní"*, pak tento požadavek nejenže není nijak relevantně podložený, ale ani není na místě, protože je zavádějící

a posouvá řešenou problematiku do zcela jiné roviny. Krajskému soudu nelze vyčítat, že tuto a podobné otázky ponechal nezodpovězené a nezabýval se jimi, protože v odůvodnění napadeného rozsudku dostatečně odůvodnil své závěry. Stěžovatelce nepřísluší ve správním soudnictví hájit jiná než svoje práva nebo brojit proti jí subjektivně vnímané sociální nespravedlnosti, která s posuzovanou věcí a rozhodnutím žalované nijak nesouvisí.

[20] K tomu zdejší soud odkazuje především na závěry, ke kterým dospěl Ústavní soud v usnesení ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 281/2014, kterým posoudil ústavní stížnost stěžovatelky a námitky k téže právní otázce: *„V kontextu své dosavadní judikatury se Ústavní soud cítí být oprávněn k výkladu jednoduchého práva v oblasti veřejné správy pouze tehdy, jestliže by aplikace jednoduchého práva v daném konkrétním případě učiněná Nejvyšším správním soudem byla důsledkem interpretace, která by extrémně vybočila z kautel zaručených v hlavě páté Listiny, a tudíž by jí bylo lze kvalifikovat jako aplikaci práva mající za následek porušení základních práv a svobod (srov. nálezy sp. zn. III. ÚS 173/02, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, sv. 28, č. 127, str. 95, sp. zn. IV. ÚS 239/03, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, sv. 31, č. 129. str. 159 a další). K takovému zjištění však ve věci stěžovatele Ústavní soud nedospěl.(…) Ústavní soud neshledal důvodu, pro který by řádně a vyčerpávajícím způsobem odůvodněný závěr Nejvyššího správního soudu bylo možno označit za svévolný či extrémní, resp. excesivní, neboť má racionální základnu a je logicky a srozumitelně odůvodněn, což je z pohledu zásad ústavněprávního přezkumu rozhodné. V tomto směru Ústavní soud v podrobnostech odkazuje na příléhavé odůvodnění rozhodnutí jak Nejvyššího správního soudu, tak i krajského soudu, která se se všemi námitkami stěžovatelky vypořádala způsobem, který Ústavní soud neshledal vybočujícím z mezí ústavnosti, neboť správní soudy při svém rozhodování vycházely z platného práva v souladu s čl. 95 odst. 1 Ústavy a při interpretaci podústavního práva šetřily jeho podstatu a smysl.“*

[21] Za stávající situace opět nenalezl Nejvyšší správní soud důvod, proč by měl předložit věc Ústavnímu soudu k posouzení dle čl. 95 odst. 2 Ústavy, neboť posuzovaný aspekt zákona o důchodovém pojištění není v rozporu s ústavním pořádkem a v rozporu s ním nemůže být ani prováděcí valorizační vyhláška, která důsledně ze zákona č. 155/1995 Sb. vychází. Stěžovatelce nelze nijak bránit, aby se domáhala soudního přezkumu rozhodnutí žalované, nicméně řízení o žalobě či kasační stížnosti nepředstavuje opravný prostředek proti rozhodnutí Ústavního soudu, proti jehož závěrům se stěžovatelka, jak uvádí, nemůže bránit. Nejvyšší správní soud proto dospívá k závěru, že podstata kasační stížnosti ve skutečnosti představuje návrh na změnu zákonné úpravy *de lege ferenda*, o němž však nepřísluší rozhodovat soustavě soudů, nýbrž moci zákonodárné. Zákonodárce měl právo omezeným způsobem diferencovat mezi jednotlivými skupinami oprávněných osob, což také učinil, a Nejvyšší správní soud se s ohledem na výše uvedené nedomnívá, že tak učinil způsobem, který by způsoboval nezákonnost rozhodnutí žalované nebo dokonce dosahoval protiústavní intenzity. Citované judikaturní závěry poskytují dostatečnou odpověď na všechny otázky stěžovatelky a Nejvyšší správní soud poznamenává, že pokud by se chtěl od názoru zdejšího soudu uvedeného v rozsudku č. j. 3 Ads 94/2009 - 85 odchýlit, mohl by tak učinit výhradně způsobem předvídaným v § 17 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení, dospěl-li senát Nejvyššího správního soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí téhož soudu, postoupí věc k rozhodnutí rozšířenému senátu. Nejvyšší správní soud se však v nyní rozhodované věci s dosavadní judikaturou tohoto soudu ztotožňuje a neshledal žádný důvod, aby se od ní odchýlil. Stěžovatelka nepředložila v kasační stížnosti žádnou relevantní a přesvědčivou právní argumentaci, která by ke změně právního názoru mohla vést. Neshledal proto ani důvod, aby nařídil jednání a provedl dokazování ve věci, neboť takový postup by byl nadbytečný.

[22] S ohledem na výše uvedené se Nejvyšší správní soud plně ztotožnil s hodnocením důkazů a všech podkladů, které předložila stěžovatelka, jak jej provedl krajský soud. Předložený znalecký posudek nesplňuje požadavky, které jsou na něj zákonem kladeny, a výhrady lze mít i proti

skutečnosti, že jako konzultant znaleckého posudku (listiny) byl přizván zmocněnec stěžovatelky. Vedle toho lze přisvědčit krajskému soudu, že otázka proporcionality zásahu do práv příjemce důchodu a soulad právní úpravy s ústavním právem jsou otázky právní, a nikoliv znalecké. Předložený znalecký posudek (listina), přitom řeší otázky právní, tzn. především povahu systému výplaty důchodových dávek ve vztahu k zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a k zákonu č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Nelze přisvědčit stěžovatelce, že krajský soud se s předloženým posudkem nevypořádal, neboť krajský soud jasně uvedl, že znalec již dle úvodu posudku (listiny) toliko upozorňuje na některé odborné pojmy, které by mohly mít vliv na posuzování věci. Nad rámec nutného Nejvyšší správní soud uvádí, že ani nosný závěr posudku, že důchodce s pozdějším výplatním termínem neobdrží v daném účetním a rozpočtovém (tj. kalendářním) roce celý roční důchod, není v rozporu s citovanými judikaturními závěry.

[23] Protože žádnou z uplatněných stížních námitek neposoudil jako důvodnou, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek krajského soudu netrpí namítanými vadami.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl bez jednání podle ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., protože neshledal žádné důvody pro jeho nařízení a neprováděl dokazování.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 a 2 v souvislosti s § 120 s. ř. s. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, na náhradu nákladů řízení proto nemá právo. Podle § 60 odst. 2 s. ř. s. však ustanovení odstavce 1 neplatí, mělo-li by být právo přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče. Projednávaná věc je věcí důchodového pojištění. I kdyby tedy žalované v řízení nějaké náklady vznikly, s ohledem na § 60 odst. 2 s. ř. s. by neměla na jejich náhradu právo. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[26] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o odměně ustanoveného zástupce v řízení o kasační stížnosti, protože neučinil žádný úkon právní služby.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu